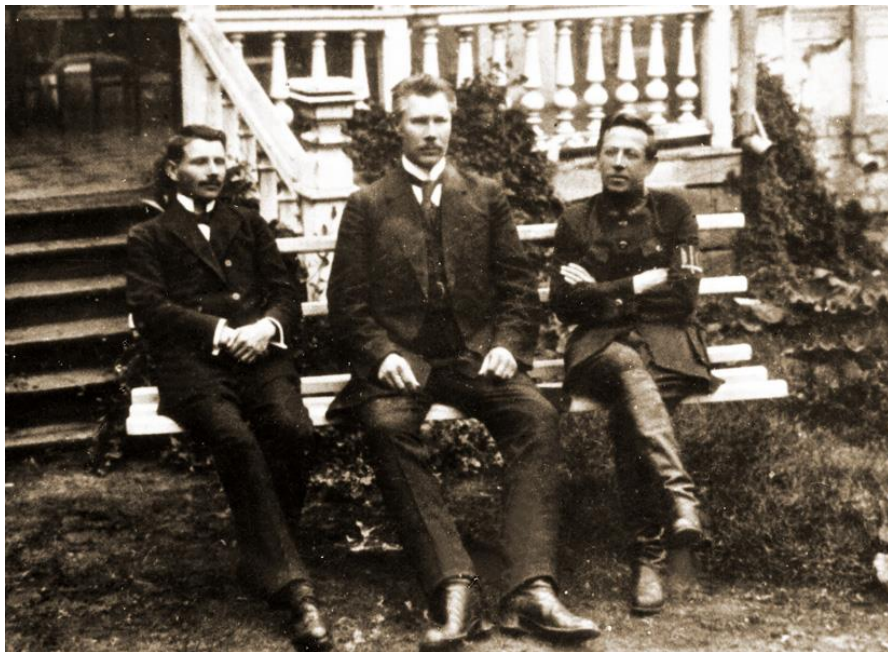

Міністерство освіти і науки України
Комунальний опорний заклад
«Сенчанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Сенчанської сільської ради Полтавської області»

**Розробка уроку
з історії України
10 клас
«Директорія УНР: у вогні війни та політичного
протиборства»**

**Підготував вчитель історії
Дейнека А. М.**

Тема: Директорія УНР: у вогні війни та політичного протиборства

Мета:

- ознайомити учнів із подіями антигетьманського повстання, яке призвело до повалення гетьманату Павла Скоропадського та відновлення УНР;
- розкрити роль Директорії, особливо Симона Петлюри, в боротьбі за незалежність України;
- висвітлити внутрішньополітичний курс Директорії; розглянути перебіг другої війни радянської Росії з УНР (грудень 1918 р. — червень 1919 р.);
- розвивати вміння аналізувати історичні події та їх причинно-наслідкові зв'язки, висловлювати власну думку;
- виховувати інтерес до історії України, особливо періоду боротьби за національне визволення.

Очікувані результати:

Після уроку учні зможуть:

- називати ключові події періоду Директорії УНР та пояснити причини антигетьманського повстання;
- характеризувати роль Симона Петлюри та інших членів Директорії в організації опору та відновленні УНР;
- визначати цілі та значення Трудового конгресу;
- аналізувати перебіг другої війни радянської росії з УНР (грудень 1918 р. - червень 1919 р.);
- мотиви військової присутності Антанти на українських територіях та її наслідки для УНР.

Основні поняття і терміни: Директорія, антигетьманське повстання, Трудовий конгрес, отаманщина.

Обладнання: персональний комп'ютер, мультимедійна презентація, підручник.

Тип уроку: комбінований

План уроку

I. Організаційний момент.

Активності етапу: на онлайн-дошці Padlet учні дають відповідь на питання, що вони очікують від уроку.

II. Оголошення теми уроку.

III. Актуалізація опорних знань, вмінь і навичок.

Активності етапу: Учні дають відповіді на питання «Хто зображений на фото» (на презентації PowerPoint, слайд 2-6)

IV. Виклад та усвідомлення нового матеріалу

1. Утворення Директорії УНР. Антигетьманське повстання.
2. Внутрішньополітичний курс Директорії.
3. Перебіг другої війни радянської Росії з УНР (грудень 1918 р. — червень 1919 р.)

Активності етапу: учні виконують вправу «Утворення Директорії УНР» на платформі LearningApps; переглядають відеоматеріал «Український отаман Симон Петлюра: 5 фактів, які варто знати кожному»; створюють історичний портрет Симона Петлюри, на дошці Padlet; самостійно ознайомлюються з новою інформацією за допомогою флеш-карток на платформі quizlet, працюють з інтерактивною картою на платформі ThingLink; виконують завдання на онлайн платформі WordWall.

V. Рефлексія нового матеріалу.

Активності етапу: Учні встановлюють послідовність подій на онлайн платформі WordWall

VI. Підсумки уроку.

Активності етапу: на онлайн-дошці Padlet учні дають відповідь на питання «Чи справдилися їх очікування від уроку».

VII. Домашнє завдання.

Використані цифрові інструменти/ сервіси/ ресурси: мультимедійна презентація, платформа LearningApps.org, дошка Padlet, чат онлайн-уроку, YouTube, платформа quizlet, онлайн платформа WordWall, платформа ThingLink

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

На початку уроку викладач надсилає у чат здобувачам освіти покликання на онлайн-дошку Padlet, де учні дають відповідь на питання, що вони очікують від уроку. (<https://padlet.com/anatolijdejneka79/padlet-3gxv79umfz9gxlit>)

II. ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ УРОКУ

Розповідь учителя. Добрий день! Вітаю вас на уроці історії України. Тема сьогоднішнього уроку присвячена УНР за доби Директорії. Антигетьманське повстання і відновлення УНР.

IV. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК

Учні дають відповіді на питання «Хто зображений на фото» (*слайд 4-8*)

V. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Вивчення нового матеріалу супроводжується демонстрацією мультимедійної презентації.

1. Утворення Директорії УНР. Антигетьманське повстання.

Розповідь учителя. У серпні 1918 р. з ініціативи українських соціал-демократів постав блок політичних сил Український національний союз (УНС), який проголосив своєю метою створення суверенної демократичної держави парламентського типу. П. Скоропадський спробував порозумітися з Національним союзом, однак цього не допустили кадетські міністри й торговельно-промислові кола. Коли стало зрозуміло, що німецькі багнети більше не рятуватимуть гетьманський режим, голова Українського національного союзу В. Винниченко вирішив діяти, не гаючи часу. В ніч на 14 листопада 1918 р. в Києві відбулося таємне засідання, в якому взяли участь представники політичних партій, Селянської спілки, Січових стрільців, профспілки залізничників. Було створено орган із п'яти осіб для керівництва повстанням проти гетьмана – Директорію. Головою Директорії став В. Винниченко, а її збройні сили очолив С. Петлюра. (*слайд 9*)

У ніч на 14 грудня до Києва ввійшли Січові стрільці на чолі з Є. Коновальцем – основна військова сила, на яку спиралася Директорія під час антигетьманського повстання. Кілька днів П. Скоропадський переховувався в місті, а потім у мундирі німецького офіцера виїхав до Берліна [1].

Завдання для учнів. На платформі LearningApps.org

(<https://learningapps.org/display?v=puf9ipudk24>) учні виконують вправу «Утворення Директорії УНР» (слайд 10).

Після виконання завдання здобувачі освіти надсилають скріншоти виконаної вправи до чату онлайн-уроку та називають правильні відповіді.

Перегляд відеоматеріалу «Український отаман Симон Петлюра: 5 фактів, які варто знати кожному»

(<https://www.youtube.com/watch?v=OzKfvhnlLY>) [4] (слайд 11).

Під час перегляду відео учні створюють історичний портрет Симона Петлюри, додаючи дописи, під портретом діяча на дошці Padlet, факти з його біографії.

(<https://padlet.com/anatolijdejneka79/padlet-e6fjvso15c3414n4>) (слайд 12)

2. Внутрішньополітичний курс Директорії

Учні самостійно ознайомлюються з новою інформацією за допомогою флеш-карток на платформі quizlet (<http://surl.li/eqnici>) (слайд 13)

Робота з поняттям. Учні записують у зошит визначення поняття «Директорія», «Трудовий конгрес», «Отаманщина». (слайд 14)

Директорія УНР – найвищий орган державної влади відродженої Української Народної Республіки, який діяв з 14 листопада 1918 року до 10 листопада 1920 року.

Трудовий конгрес України – вищий тимчасовий законодавчий орган Української Народної Республіки у період Директорії

Отаманщина – збірна назва численних повстанських і партизанських загонів які діяли на території України в період Української революції і не підпорядковувалися політичній владі.

3. Перебіг другої війни радянської росії з УНР (грудень 1918 р. – червень 1919 р.)

Розповідь вчителя. Під час розповіді викладача учні записують у зошит основні дати подій з теми.

У січні 1919 р. з півночі та сходу почали наступати більшовицькі війська. 16 січня 1919 р. Директорія оголосила війну радянській росії. Червоноармійські частини після важких боїв біля Харкова, Полтави, Катеринослава, Чернігова зайняли з допомогою отаманів Н. Григор'єва і Д. Терпила, які перейшли на їх

бік, майже всю Лівобережну Україну.

5 лютого 1919 р. радянські війська вступили до Києва. Директорія перебралася до Вінниці. У середині лютого 1919 р. все Лівобережжя було в руках більшовицької армії. У цій ситуації В. Винниченко виїхав за кордон. Головою Директорії став Симон Петлюра.

Захопивши Київ і зміцнивши свої позиції, радянські війська в лютому — березні 1919 р., щоб не допустити війська Директорії до Галичини, почали новий наступ у напрямку на Мозир і Коростень, а також на Кременчук, щоб відрізати їх від військ Антанти. Під натиском радянських військ Директорія 6 березня переїхала з Вінниці до Проскурова (нині Хмельницький). Сили її слабнули, а командування Антанти, не надаючи реальної допомоги, висувало щораз нові вимоги. Під впливом воєнних і дипломатичних невдач в українській армії посилювалися розлад й анархія. У квітні 1919 р. українське військо та залишки державного апарату опинились у Галичині. Всю Наддніпрянщину зайняли більшовики. Проте їх становище в Україні було дуже непевним. Озброєні селянські маси, яким більшовики не дозволили ділити панські землі, не хотіли задарма давати хліб для вивезення в Росію. Навесні 1919 р. в Україні почалися масові повстання (з 1 квітня по 19 червня 1919 р. — 338 повстань), в основному селянські.

Підтримана повстанським рухом українська армія в середині 1919 р. перейшла в контрнаступ проти російської Червоної армії. Цьому сприяв той факт, що внаслідок поразки у війні з Польщею збройні сили Західноукраїнської Народної Республіки – Українська галицька армія – 16-18 липня 1919 р. відступили за Збруч і посилили український фронт. Спільними силами, чисельність яких становила приблизно 80 тис. вояків, вдалося вибити російську Червону армію з більшої частини Правобережжя. 31 серпня 1919 р. об'єднані українські частини вступили в Київ. Одночасно в столицю увійшла з південного сходу російська Добровольча армія на чолі з генералом А. Денікіним [2]. *(Слайд 15)*

Робота з інтерактивною картою.

<https://www.thinglink.com/scene/1913872180496564901>

Завдання для учнів. Після ознайомлення з інтерактивною картою учні виконують завдання на онлайн платформі **WordWall** (<https://wordwall.net/play/81746/737/392>) (слайд 16)

VI. ПІДСУМКИ УРОКУ

Завдання для учнів. Учні встановлюють послідовність подій на онлайн платформі WordWall (<https://wordwall.net/play/81601/838/366>) (слайд 18)

У кінці уроку учні переходять за покликанням на онлайн-дошку Padlet, де дають відповідь на питання, чи справдились їх очікування від уроку.

(<https://padlet.com/anatolijdejneka79/padlet-3gxv79umfz9gxlit>) (слайд 19)

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати матеріал підручника на 78-85 сторінках.

ДЖЕРЕЛА ТА ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Історія України (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / В. С. Власов, С. В. Кульчицький. – Київ : Літера ЛТД, 2018. – 256 с.
2. Лазарович М.В. Історія України: навч. посіб.: 2013 Київ: Знання 685 с.
3. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Ключко. – Х., 2016. – 496 с.
4. Український отаман Симон Петлюра: 5 фактів, які варто знати кожному URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OzKfvhnlLY>